

PR. 180/12.05.20
CPS

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛDOVA

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2-2826 din 22.05.2020

La nr. 180 din 12.05.2020

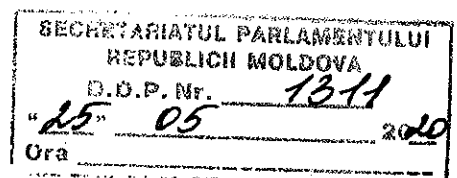
Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.156/1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat .

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 2 (două) file.

Director

Ruslan FLOCEA

1000 1000 1000

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO20/6519 din 22.05.2020

la proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.156/1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ un deputat din Parlamentul Republicii Moldova, ceea ce corespunde art.102 din Constituție.

Categoria actului normativ propus este lege, ceea ce corespunde art.102 din Constituție, art.6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Potrivit art.12 alin.(2) al legii, *„Termenul de prezentare a recomandărilor asupra proiectelor de decizii va constitui cel puțin 10 zile lucrătoare de la data mediatizării anunțului referitor la inițierea elaborării deciziei sau de la data mediatizării anunțului privind organizarea consultărilor publice."* Mai mult ca atât, art.11 alin.(2^a) al aceleiași legi prevede că *„Anunțul privind organizarea consultărilor publice și materialele aferente sunt făcute publice cu cel puțin 15 zile lucrătoare înainte de definitivarea*

proiectului de decizie”.

Proiectul supus expertizei a fost plasat pe pagina web a Parlamentului Republicii Moldova la data de 12.05.2020, fiind asigurat accesul părților interesate la proiectul prenotat pentru a putea prezenta sau expedia recomandări pe marginea proiectului. Totodată, proiectul a fost remis spre efectuarea expertizei anticorupție la 14.02.2020, respectiv nu a fost asigurat termenul de 10 zile lucrătoare pentru recepționarea propunerilor și/sau obiecțiilor.

Astfel, în procesul de promovare a proiectului nu au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale prevăzute la art.11 alin.(2/2) și art.12 alin.(2) al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

În cadrul notei informative autorul stabilește că: *„Prezentul proiect de lege are drept scop ajustarea legislației curente în vederea asigurării cu pensie de urmaș pentru persoanele care și-au pierdut întreținătorul ca urmare a infectării în cadrul participării la acțiuni de combatere a unei epidemii.*

Proiectul prevede completarea Legii nr.156/1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat cu un nou articol, articolul 271 care prevede acordarea pensiei de urmaș pentru persoanele care și-au pierdut întreținătorul ca urmare a infectării în cadrul participării la acțiuni de combatere a unei epidemii. Astfel, pensia de urmaș se acordă indiferent de stagiul de cotizare în sistemul de asigurări sociale de stat în cazul în care decesul întreținătorului a survenit ca urmare a infectării în cadrul participării la acțiuni de combatere a unei epidemii.”.

Analizând prevederile propuse se constată că proiectul are drept scop susținerea urmașilor (rudele de gradul 1) care vor beneficia de o pensie de urmaș în urma pierderilor membrilor de familie care au fost implicați în combaterea epidemiilor. Astfel, în urma expertizei efectuate se reține că prevederile proiectului servesc scopul declarat de către autor în nota informativă.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Normele proiectului promovează interesele urmașilor (rudele de gradul 1) care vor beneficia de o pensie de urmaș în urma pierderilor membrilor de familie care au fost implicați în combaterea epidemiilor, ceea ce corespunde interesului public.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „*nota informativă care cuprinde:*

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;*
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;*
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;*
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;*
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”.*

Nota informativă stabilește necesitatea și temeiul elaborării proiectului. La fel, în notă sunt analizate

principalele prevederi, în conformitate cu cerințele statuate la art.30 al Legii nr.100/2017 privind actele normative.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) *fundamentarea economico-financiară*”.

Reieșind din prevederile proiectului, se constată că implementarea acestuia presupune cheltuieli financiare din bugetul de asigurări sociale de stat. În acest context, în nota informativă se stipulează *„Resursele financiare necesare pentru achitarea pensiei de urmaș se achită din mijloacele bugetului de asigurări sociale de stat. O sumă exactă este imposibil de calculat dat fiind faptul că nu putem ști câte persoane ar putea deceda ca urmare a infectării în cadrul participării la acțiuni de combatere a unei epidemii și totodată câte persoane ar urma să beneficieze de pensie de urmaș.*

Până la data de 6 mai 2020 în lupta cu noul Coronavirus au fost infectate 1197 cadre medicale dintre care 10 au fost răpuse de acest virus. Costurile de la bugetul de asigurări sociale de stat pentru asigurarea cu pensie de urmaș a rudelor de gradul I a celor 10 cadre medicale decedate ar constitui aproximativ 900 mii lei anual.”.

În acest context, stabilim că de realizarea și implementarea prevederilor elaborate foarte mult depinde de modul de alocare și disponibilitatea bugetului de stat de a acoperi aceste cheltuieli. Subsidiar, art.131 alin.(4) din Constituția Republicii Moldova stabilește expres că *„Orice propunere legislativă sau amendament care atrag majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sunt acceptate de Guvern”.*

Prin urmare, proiectul necesită a fi consultat cu autoritățile implicate direct în soluționarea problemelor incluse în proiect, în speță Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Finanțelor și Casa Națională de Asigurări Sociale pentru prezentarea propunerilor și/sau obiecțiilor pe marginea celor propuse.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative *“textului proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]”.

Textul proiectului este expus în limbă simplă, clară și concisă, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte legislative sau normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Proiectul nu reglementează activitatea agenților publici și a entităților publice, însă în mod tangențial prevederile se vor răsfrânge asupra autorităților publice responsabile de asigurarea socială de stat, care vor fi responsabile de implementarea prevederilor propuse.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

Proiectul este o inițiativă legislativă a unui deputat din Parlamentul Republicii Moldova și are drept scop susținerea urmașilor (rudele de gradul 1) care au pierdut membrii de familie implicați în combaterea epidemiilor.

Analizând proiectul supus expertizei s-a constatat că autorul nu a respectat, în totalitate cerințele legale privind asigurarea transparenței în procesul decizional. Prevederile proiectului sunt conform interesului public și vin să acorde o susținere financiară suplimentară pentru anumite categorii de cetățeni.

Totodată, proiectul necesită a fi consultat cu autoritățile implicate direct în soluționarea problemelor incluse în proiect, în speță Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Finanțelor și Casa Națională de Asigurări Sociale pentru prezentarea propunerilor și/sau obiecțiilor pe marginea celor propuse și întru asigurarea disponibilității bugetului de stat de a acoperi cheltuielile ce se vor impune odată cu adoptarea normelor.

În normele supuse expertizei anticorupție nu au fost identificați careva factori și riscuri de corupție.

22.05.2020

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Cristina DIACENCO, Inspector principal

